

Czy warto wziąć udział w mobilności unijnej?

Zainspiruj się! Dobra praktyka w Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach

Włączenie społeczne, transformacja ekologiczna i cyfrowa oraz promowanie uczestnictwa młodych ludzi w życiu demokratycznym to główne założenia Erasmus+, tj. unijnego programu wspierającego kształcenie, szkolenie, młodzież i sport w Europie. Jego budżet szacuje się na 26,2 mld euro. Jest to niemal dwukrotność kwoty przeznaczonej na poprzedni program (na lata 2014–2020)¹. Spośród wielu priorytetów programu warto podkreślić działania skierowane na rzecz rozwoju różnorodnych umiejętności, wspieranie Europejskiego filaru praw socjalnych, wdrożenie strategii UE na rzecz młodzieży na lata 2019–2027 czy rozwijanie europejskiego wymiaru sportu.

Kto może skorzystać z programu Erasmus+?

Oferta programu jest bardzo szeroka. Obejmuje działania dla osób indywidualnych oraz organizacji, co zaprezentowano w tabeli:

Oferta dla osób indywidualnych ²	Oferta dla instytucji ³
Uczniowie – pobyt za granicą do 1 miesiąca, w grupie lub indywidualny, organizowany przez szkołę	Udział w wydarzeniach i tworzenie sieci kontaktów, poprawa kwalifikacji zawodowych personelu, budowanie potencjału organizacyjnego oraz tworzenie międzynarodowych partnerstw współpracy z organizacjami z innych krajów w celu osiągnięcia innowacyjnych wyników lub wymiany najlepszych praktyk
Studenci – studia lub staż za granicą, lub udział w programie Erasmus Mundus	Akcje: 1) Akcja 1.: Mobilność edukacyjna osób wyjazdy zagraniczne studentów, uczniów, pracowników oświaty, stażystów, praktykantów, wolontariuszy, osób pracujących z młodzieżą i młodzieży 2) Akcja 2.: Współpraca organizacji i instytucji Współpraca między organizacjami i instytucjami doprowadzi do opracowania, transferu lub wdrożenia innowacyjnych praktyk na szczeblu
Wymiany młodzieży – krótkie wyjazdy dla młodych ludzi z różnych krajów	
Osoby pracujące z młodzieżą – rozwój zawodowy dzięki zagranicznym szkoleniom lub wyjazdom poszerzającym sieć kontaktów	
Stażyci – wsparcie w zdobyciu stażu dla studentów/uczniów i świeżo upieczonych absolwentów szkół wyższych i szkół zawodowych	
Pracownicy (nauczanie) – doświadczenie	

¹ <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/pl/about-erasmus/what-is-erasmus> [data dostępu: 4.09.2024].

² <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/pl/opportunities/opportunities-for-individuals> [data dostępu: 4.09.2024].

³ <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/pl/opportunities/opportunities-for-organisations> [data dostępu: 4.09.2024].

w nauczaniu za granicą, również w obszarze kształcenia i szkolenia zawodowego, w szkole lub placówce kształcenia dorosłych	<p>organizacyjnym, lokalnym, regionalnym, krajowym lub europejskim.</p> <p>3) Akcja 3.: Wsparcie w reformowaniu polityk</p> <p>Wspieranie ogólnego programu polityki UE, ram współpracy „Edukacja i szkolenia 2020” oraz strategii na rzecz młodzieży. Poprawa jakości systemów kształcenia, szkolenia na rzecz młodzieży w Europie, a także promowania międzynarodowej współpracy właściwych organów i wymiany wiedzy między nimi.</p> <p>4) „Jean Monnet”</p> <p>Nauczanie, badania i debata polityczna na temat UE i jej polityki.</p> <p>5) Sport</p> <p>Działania na rzecz promowania sportu i aktywności fizycznej, określanie i wdrażanie innowacyjnych praktyk w dziedzinie sportu oraz organizowanie niekomercyjnych imprez służących zwiększeniu aktywności sportowej.</p>
Pracownicy (szkolenia) – szkolenia dla pracowników szkolnictwa wyższego, szkół, placówek kształcenia dorosłych i szkół zawodowych	
Uczący się dorośli – wyjazdy na edukacyjne kursy zagraniczne dla dorosłych, indywidualnie lub w grupie	
Kadra sportowa – rozwój zawodowy trenerów i innych członków kadry sportowej za granicą	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/pl/opportunities/opportunities-for-individuals> [data dostępu: 4.09.2024], <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/pl/opportunities/opportunities-for-organisations> [data dostępu: 4.09.2024].

W perspektywie unijnej na lata 2021–2027 przewidziano 28 miliardów euro⁴ na różnorodne działania związane m.in. z poprawą kwalifikacji zawodowych personelu, budowaniem potencjału organizacyjnego oraz tworzeniem międzynarodowych partnerstw współpracy z organizacjami z innych krajów w celu osiągnięcia innowacyjnych wyników lub wymiany najlepszych praktyk. Warto podkreślać korzyści z udziału w programie. Różne grupy odbiorców programu mogą na arenie międzynarodowej budować własną ścieżkę kariery zawodowej, doskonalić metody zarządzania, uzyskać dostęp do nowych możliwości finansowania i projektów, a także podnieść swoje umiejętności w zakresie opracowywania projektów, zarządzania nimi i prowadzenia działań następczych. Osoby uczące się i pracownicy uczestniczących organizacji mają dostęp do bardziej atrakcyjnej oferty nauki i rozwoju zawodowego. Szacuje się, że w obecnej perspektywie unijnej z programu Erasmus+ skorzystają cztery miliony osób oraz 125 tysięcy instytucji w całej Europie⁵.

⁴ https://erasmusplus.org.pl/brepo/panel_repo_files/2021/08/30/tof7ue/folder-v2-ok-kor-cs6-17-08.pdf [data dostępu: 4.09.2024].

⁵ <https://erasmusplus.org.pl/o-programie> [data dostępu: 4.09.2024].

Jakie są sektory Erasmus+?⁶

1. Erasmus+ Edukacja szkolna

Uczestnikami działań projektowych mogą być m.in. uczniowie, nauczyciele, pracownicy szkół i innych instytucji, których działalność jest związana z edukacją szkolną, oraz kadra zarządzająca placówek oświatowych. O dofinansowanie projektów mogą starać się publiczne i niepubliczne przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe realizujące obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także jednostki samorządu terytorialnego, kuratoria oświaty, ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki, domy kultury oraz inne instytucje działające w obszarze edukacji szkolnej i na jej rzecz. Pełną listę instytucji uprawnionych do wnioskowania w Akcji 1. w sektorze Edukacji szkolnej co roku zatwierdza Ministerstwo Edukacji Narodowej.

2. Erasmus+ Kształcenie i szkolenia zawodowe

Uczestnikami projektów realizowanych w sektorze Kształcenie i szkolenia zawodowe programu Erasmus+ mogą być uczniowie i absolwenci szkół branżowych i technicznych, nauczyciele praktycznej nauki zawodu, kadra zarządzająca placówek oświatowych oraz trenerzy i szkoleniowcy. Wnioski mogą składać instytucje i organizacje zaangażowane w rozwój sektora kształcenia i szkoleń zawodowych: szkoły branżowe i techniczne, placówki kształcenia praktycznego i ustawicznego, instytucje szkoleniowe, małe i średnie przedsiębiorstwa, organizacje branżowe, partnerzy społeczni, fundacje, izby rzemieślnicze, szkoły wyższe, wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy, a także organy administracji samorządu lokalnego i regionalnego. Wszyscy wnioskodawcy muszą posiadać osobowość prawną.

3. Erasmus+ Edukacja dorosłych

O dofinansowanie mogą ubiegać się organizacje działające w obszarze formalnej, pozaformalnej i nieformalnej edukacji dorosłych o charakterze niezawodowym, takie jak np.: organizacje pozarządowe, uniwersytety trzeciego wieku, uniwersytety ludowe i otwarte, instytucje kultury, ośrodki pomocy społecznej, szkoły ogólnokształcące dla dorosłych, urzędy pracy, władze lokalne. **W ramach projektów mobilności** dorosłe osoby uczące się w tych organizacjach (słuchacze) z określonych grup wymagających szczególnego wsparcia edukacyjnego oraz przedstawiciele kadry edukacji dorosłych mogą uczestniczyć w mobilnościach zagranicznych mających na celu rozwój ich kompetencji. Natomiast **w ramach projektów partnerskich** kadra i dorośli słuchacze mają możliwość uczestniczyć w działaniach międzynarodowych realizowanych z udziałem partnerów zagranicznych.

---

⁶ <https://erasmusplus.org.pl/o-programie/uczestnicy> [data dostępu: 4.09.2024].

4. Erasmus+ Szkolnictwo wyższe

Uczestnikami mogą być szkoły wyższe, ich studenci i pracownicy, a w niektórych działaniach – również inne organizacje współpracujące z uczelniami. Uczelnie mogą prowadzić wymianę studentów i pracowników oraz koordynować międzynarodowe projekty lub brać w nich udział jako partnerzy. Warunkiem udziału uczelni w programie jest posiadanie Karty Erasmusa dla szkolnictwa wyższego. Dzięki programowi studenci mają możliwość wyjazdu za granicę na część studiów i na praktyki. Nauczyciele akademicy mogą prowadzić zajęcia dydaktyczne dla studentów w zagranicznych uczelniach. Pracownicy z różnych jednostek uczelni mogą korzystać z wyjazdów szkoleniowych. Ponadto studenci i pracownicy uczelni mają możliwość uczestniczenia w projektach międzynarodowych, w które zaangażowana jest ich jednostka.

5. Erasmus+ Młodzież

O dofinansowanie projektów w sektorze Młodzież mogą starać się m.in. organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną, grupy nieformalne młodzieży (tylko KA1) oraz organy publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym lub krajowym, działające na rzecz młodzieży lub osób pracujących z młodzieżą, wykorzystujące pozaformalne metody edukacji. Do udziału w projektach uprawnione są osoby młode (13–30 lat) oraz osoby pracujące z młodzieżą (bez ograniczeń wiekowych).

6. Erasmus+ Sport

O dofinansowanie może ubiegać się każda organizacja i instytucja publiczna lub prywatna działająca w dziedzinie sportu, aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia z jednego z państw członkowskich UE oraz państw trzecich, stowarzyszonych z programem. Wnioskodawcą mogą zostać m.in. kluby i związki sportowe oraz inne instytucje i organizacje (stowarzyszenia, fundacje, spółki, jednostki miejskie) działające w obszarze sportu powszechnego, aktywnego wypoczynku, edukacji poprzez sport, promocji aktywności fizycznej, działające we współpracy z zagranicznymi partnerami lub planujące nawiązać taką współpracę (minimalna liczba partnerów zależy od wybranej kategorii działania). Partnerami w projektach mogą być również organizacje i instytucje z państw trzecich niestowarzyszonych z programem (w przypadku dziedziny sportu tylko w Akcji 2., centralnej).

Czym są Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS)?

Jest to program wspierający rozwój społeczny i gospodarczy kraju. W programie FERS będzie realizowane wsparcie na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. Budżet programu to ok. 20,9 mld złotych, czyli ok. 4,9 mld euro⁷. Od 1 czerwca 2023 do 31 maja 2027 roku istnieje możliwość

---

⁷ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-2021-2027/fers/> [data dostępu: 4.09.2024].

wspierania projektów, które nie otrzymały wsparcia finansowego w ramach programu Erasmus+, właśnie projektem realizowanym w I osi priorytetowej: Umiejętności, Działanie 1.7 „Mobilność ponadnarodowa”, w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS) współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, na zasadach programu Erasmus+. Celem projektu „Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej” jest nabycie kompetencji kluczowych lub zawodowych u uczniów/uczennic szkół publicznych i niepublicznych, funkcjonujących w systemie edukacji zgodnie z ustawą Prawo oświatowe art. 2., oraz przedstawicieli/przedstawielek kadry pedagogicznej (nauczycieli i pracowników pedagogicznych).

Przykład dobrej praktyki – projekt mobilnościowy w Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach

Nasza placówka po raz pierwszy realizuje projekt pn. **Metody doskonalenia pracy nauczycieli w Polsce i Hiszpanii** o numerze 2023-1-PL01-KA122-SCH-000149701 do realizacji ze środków **Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach Programu Fundusze Społeczne dla Rozwoju Społecznego (FERS) 2021–2027, projektu Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej**. W okresie od 1 grudnia 2023 do 30 listopada 2024 roku, 18 nauczycieli konsultantów, nauczycieli doradców metodycznych oraz nauczycieli bibliotekarzy zrealizuje kursy zgodnie z potrzebami nauczycieli. Główne założenia projektu ukierunkowane są na:

- podniesienie jakości pracy 18 pracowników CEN w Suwałkach z zakresu prowadzenia zajęć edukacyjnych, narzędzi i metodyki nauczania oraz zarządzania placówką,
- polepszenie umiejętności posługiwania się językiem angielskim wśród 18 pracowników CEN w Suwałkach,
- podniesienie kwalifikacji, motywacji i prestiżu 18 pracowników CEN w Suwałkach.

W ramach realizacji projektu nauczyciele uczestniczyli w zajęciach przygotowujących do mobilności, takich jak przygotowanie językowe i kulturowo-merytoryczne. W wyniku analizy potrzeb naszych pracowników, przeprowadzonej za pomocą ankiety, dokonano wyboru szkolenia, obejmującego treści dotyczące specjalnych potrzeb w edukacji, którego program zawiera następujące treści: edukacja specjalna, edukacja integracyjna, włączająca, wielokulturowość, różnice między edukacjami, niepełnosprawność, tworzenie szkoły włączającej, metody i formy nauczania i uczenia się. Kurs przygotowuje do prowadzenia m.in. zajęć integracyjnych, dotyczących motywacji, integracji, mediacji, pracy z rodzinami; obejmuje metody i formy nauczania i uczenia się oraz edukację osób ze specjalnymi potrzebami. Uczestnicy kursu poznają metodykę pracy. Ma to pomóc w budowaniu integracji, empatii i współpracy pomiędzy nauczycielami, rodzicami, uczniami, organizacjami zajmującymi się osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wiedza i umiejętności uzyskane podczas kursów będą ściśle przekazywane na różnorodnych formach doskonalenia nauczycieli.

Po udziale w mobilnościach i zakończeniu udziału w projekcie, nauczyciele konsultanci, doradcy metodyczni, nauczyciele bibliotekarze będą szkolić nauczycieli z lokalnych szkół

i przedszkoli. Dowodem będzie liczba przeprowadzonych form doskonalenia nauczycieli – spotkań, konferencji, seminariów, lekcji otwartych, materiałów dydaktycznych przygotowanych z użyciem narzędzi cyfrowych. Nauczyciele CEN w Suwałkach publikują również w kwartalniku edukacyjnym „CENne Wiadomości” – każdy z uczestniczących w kursie opíše swoje spostrzeżenia, podzieli się wiedzą i doświadczeniami z udziału w projekcie/kursie. Publikacja Centrum dostępna jest w wersji elektronicznej na stronie [www \(https://cen.suwalki.pl/cenne/\)](https://cen.suwalki.pl/cenne/). Uczestnicy wypełnią karty efektów uczenia się, dokonają samoewaluacji, refleksji z mobilności, wypełnią ankietę badawczą i otrzymają certyfikat ze szkolenia. Zgodnie z fundamentalnymi celami CEN w Suwałkach, jakimi są przekazywanie wiedzy dyrektorom i nauczycielom szkół i przedszkoli, nauczyciele biorący udział w szkoleniach będą dzielić się nią podczas różnorodnych form doskonalenia, m.in. już istniejących, organizowanych cyklicznie co miesiąc sieci współpracy nauczycieli *Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w praktyce*, sieci współpracy nauczycieli *Wyzwania wychowawcze w praktyce szkolnej*, a cyklicznych zajęciach *Język polski (nie) taki obcy – sieć współpracy dla nauczycieli uczących dzieci z doświadczeniem migracji, wielokulturowości i nauczycieli języka polskiego jako obcego*. Cele te będą także realizować poprzez organizowanie szkoleń rad pedagogicznych, szkoleń nauczycieli, warsztatów metodycznych, lekcji otwartych. Wszystkie te formy doskonalenia będą dokumentowane w dziennikach zajęć.

Projekt uwzględnia wiedzę na temat funkcjonowania polskiego i hiszpańskiego systemu oświaty, pozwala na doskonalenie pracy nauczycieli, podejmując aktualną tematykę związaną z metodyką pracy z uczniem i dorosłymi, a także pozwala na doskonalenie umiejętności językowych. Zgodnie z charakterem i zakresem działań realizowanych przez CEN w Suwałkach, uczestnicy projektu będą zachęcać do udziału w opisanych wyżej formach szkolenia i doskonalenia.

Jako koordynatorka projektu, zachęcam szkoły podstawowe i ponadpodstawowe do zapoznania się z dokumentacją opisanych wyżej programów. Jest to niesamowita przygoda, duża dawka wiedzy i możliwość zdobycia nowych umiejętności. Zachęcam do udziału w najbliższych szkoleniach z zakresu działań mobilnościowych:

- 1) *Erasmus Days 2024* pt. „6 Days to make Europe shine” – 17 października 2024 roku w godzinach 12.30–15.45,
- 2) *Wnioskuj o dofinansowanie z programu Erasmus+ – fundusze europejskie dla szkół* – 12 listopada 2024 roku w godzinach 15.00–17.15.